

Aan de Leden van de Algemene Commissie voor Jeugdzorg
Tweede Kamer der Staten Generaal
T.a.v. T. Teunissen, griffier
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Leiden, 18 juni 2012

Betreft : Kwaliteit voor jongeren in alternatieve zorg in het kader van de stelselwijziging

Geachte voorzitter en leden van de Algemene Commissie voor Jeugdzorg,

Het Better Care Network is positief over de aandacht voor kwaliteit van zorg in de stelselherziening. We bevelen aan dat de kwaliteitseisen conform de Internationale Richtlijnen en de Q4C standaarden worden ontwikkeld, om zo de best mogelijke kwaliteit van jeugdzorg te waarborgen voor alle kinderen die (tijdelijk) zonder ouderlijke zorg zijn.

Naar aanleiding van de voortgangsbrief stelselwijziging jeugd 'Geen kind buiten spel!' en de daaruit volgende 'Lijst van vragen en antwoorden over de voortgangsbrief stelselwijziging jeugd' wil het Better Care Network van deze gelegenheid gebruik maken om de aandacht te vestigen op de door de Verenigde Naties verwelkomde Richtlijnen voor alternatieve zorg voor kinderen (hierna: Internationale Richtlijnen) en de Nederlandse Quality4Children Standaarden (hierna Q4C standaarden), die gebaseerd zijn op de Europese Quality4Children standaarden.

Het Better Care Network Nederland is geaffilieerd is aan het wereldwijde Better Care Network in New York en verbindt Nederlandse organisaties die werkzaam zijn op het gebied van zorg en ontwikkeling van kwetsbare kinderen. Door middel van uitwisseling van kennis en ervaring zetten wij ons in om de positie van kinderen zonder ouderlijke zorg, te verbeteren.

De waarborgen voor kinderen in de jeugdzorg, voortvloeiend uit het VN Kinderrechtenverdrag, zijn uitgewerkt in de Richtlijnen en de Q4C standaarden. In deze documenten is de vertaalslag naar de praktijk gemaakt. Kwalitatieve goede zorg voor kinderen, dat is wat zowel de Internationale Richtlijnen als de Q4C standaarden beogen en waarvoor zij goede handreikingen geven. Hierbij willen we enkele kernbepalingen uit deze documenten met betrekking tot de kwaliteit van zorg voor kinderen die niet bij hun ouders kunnen wonen, onder de aandacht brengen in het licht van de aankomende stelselwijziging.

1. Voorkomen van uithuisplaatsing

Volgens de Internationale Richtlijnen moet alles in het werk worden gesteld om te voorkomen dat kinderen van hun ouders of primaire verzorgers worden gescheiden. Dit wordt bereikt door in te zetten op preventieve maatregelen. Ook is het gezin, en niet een instelling, de ideale leefomgeving voor een kind. Dit houdt in, nog meer nadruk op stimuleren van opvang in pleeggezinnen en gezinshuizen, vanwege de ondersteuning en affectie die essentieel zijn voor de gezonde ontwikkeling van het kind. De Q4C standaarden formuleren het als volgt: Alles is erop gericht om uithuisplaatsing te voorkomen. Deze standaard is getoetst en uit de kwantitatieve

peiling blijkt dat maar 34% van de 140 ondervraagden vindt dat de standaard in de praktijk wordt nageleefd¹. Jongeren hebben aangegeven dat Bureau Jeugdzorg te weinig actie onderneemt om eerst de thuissituatie te verbeteren. Het is na de transitie de verantwoordelijkheid van de gemeentes om de zorg te indiceren en te waarborgen dat deze normen worden nageleefd. Professionals moeten er op kunnen vertrouwen dat de passende zorg en veiligheid kan worden geboden via de gemeente, ook zonder een uithuisplaatsing.

2. Passende zorg met kwaliteit

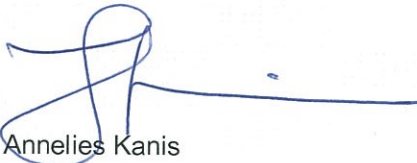
Volgens de Internationale Richtlijnen dient zorg ten alle tijden passend te zijn en aan te sluiten bij de individuele behoeften van het kind. Dit uitgangspunt is ook vastgelegd in de Q4C standaarden; een jongere dient op een plek te worden geplaatst die bij de jongere past en waar hij of zij zich kan ontwikkelen. Faciliteiten die voorzien in residentiele zorg dienen kleinschalig te zijn en georganiseerd te worden rond de rechten en behoeften van het kind, in een situatie die zo veel mogelijk lijkt op die van een gezin of een kleine groep. Ook moet worden gewaarborgd dat er voldoende verzorgers in residentiële voorzieningen zijn om persoonlijke aandacht te kunnen geven. Deze norm zal bij de stelselwijziging aan de ene kant worden gehaald aangezien de gemeente alle middelen integraal kan aanwenden en het beleid dicht bij de vraag kan ontwikkelen. Aan de andere kant blijft het de vraag of de gemeente alle passende zorg wel kan bieden en garanderen. Door de stelselwijziging zal de beslissing dat jeugdhulp nodig is en welke jeugdhulp nodig is, bij de gemeente komen. Hiervoor zal de gemeente professionals in moeten zetten met de juiste competenties. Ook is samenwerking nodig tussen gemeenten omdat anders de kans bestaat dat de vraag wordt aangepast aan wat in de gemeente voorhanden is.

3. Deskundigheid van mensen die met kinderen werken

Professionals dienen voldoende uitgerust te worden met kennis en vaardigheden om hun werkzaamheden goed te kunnen uitvoeren. Volgens artikel 71 van de Richtlijnen dient hierbij bijzondere aandacht te worden besteed aan de vaardigheden van de professionals, de selectie en training, het toezicht op verzorgers en de rol en functie van verzorgers. In de Q4C standaarden komt het belang van het opbouwen van een vertrouwensrelatie met het kind sterk naar voren. Daarnaast moet volgens de Internationale Richtlijnen, de staat ervoor zorgen dat de entiteiten en personen, betrokken bij het verlenen van alternatieve zorg aan kinderen, onderworpen zijn aan regulier toezicht en regelmatige evaluatie. Er dienen passende criteria te worden ontwikkeld om de deskundigheid en ethische geschiktheid van de verzorgers te beoordelen en hen te accrediteren, te monitoren en toezicht op hen te houden.

Het Better Care Network vindt het van belang dat de gemeenten op de hoogte zijn van de Richtlijnen en Q4C standaarden en dat deze worden geïmplementeerd in de nieuwe wet "Zorg voor de Jeugd". Het Better Care Network biedt aan om de kennis rond de Internationale Richtlijnen en de Q4C standaarden beschikbaar te stellen middels haar aangesloten organisaties. U vindt beide richtlijnen terug op onze website, www.bettercarenetwork.nl, onder documentatie > standaards en richtlijnen. Mocht u vragen hebben naar aanleiding van deze brief, neemt u dan gerust contact op met het Better Care Network via Bep van Sloten, telefoonnummer 071- 5259850 of info@bettercarenetwork.nl.

Met vriendelijke groet,

Annelies Kanis

Voorzitter Better Care Network Nederland

¹ Cliënten actief met de kwaliteit van zorg 'De Q4C standaarden in perspectief en in de praktijk'. Leo Rutjes en Asia Sarti, p. 23.

Bijlage: Achtergrondinformatie over de Richtlijnen voor de alternatieve zorg voor kinderen en de Nederlandse Quality for Children standaarden

De Richtlijnen voor alternatieve zorg voor kinderen zijn op 20 november 2009 verwelkomd in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Deze Internationale Richtlijnen geven basisbeginselen en minimumnormen waar de zorg voor kinderen aan moet voldoen en zijn praktische richtlijnen voor organisaties en beroepskrachten die betrokken zijn bij de zorg voor kinderen. Ze dienen daarnaast staten te helpen bij het in gebruik nemen van kwaliteitsstandaarden en ontwikkelen van goede procedures voor monitoring van alle organisaties die zich bezighouden met opvang van uit huis geplaatste kinderen. De geaccordeerde Nederlandse vertaling van de Internationale Richtlijnen zijn gepubliceerd op de website van het Better Care Network (www.bettercarenetwork.nl, onder documentatie en vervolgens standaarden en richtlijnen).

Op dezelfde plek treft u ook de Q4C Standaarden aan. Die zijn het resultaat van een participatief proces waarin kinderen, ouders en pleegouders hebben aangegeven wat zij belangrijk vinden bij uithuisplaatsingen. De standaarden hebben betrekking op de verschillende aspecten van het hulpverleningsproces: besluitvorming, plaatsing en nazorg. Aan de hand van de Q4C standaarden kan de kwaliteit van zorg worden getoetst. Zo heeft de Inspectie Jeugdzorg zich bij de ontwikkeling van het Kwaliteitskader gesloten jeugdzorg laten inspireren door de Q4C standaarden.

